

กระบวนการจัดกิจกรรม

“ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงกับกิจกรรมห้องสมุดเคลื่อนที่”

โดย ครูศรีวิไล สิงห์กิ

การเป็นแหล่งศึกษาดูงานของโรงเรียนเทศบาลจามเทวีที่ผ่านมา การขับเคลื่อนหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงอย่างช้าๆแต่มีความมั่นคงคือ ทั้งครูและนักเรียนโรงเรียนเทศบาล จามเทวีร่วมมือกัน เดิมทีทั้งครูและนักเรียนนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาดำเนินการยังไม่บรรลุผลต่อมาการดำเนินการเริ่มปรับเปลี่ยนความรู้และทัศนคติ ทำให้ทัศนคติอุปนิสัยทั้งของครูและนักเรียนเปลี่ยนไปในทิศทางเดียวกัน

◎ จุดเริ่มต้น.....◎ ผู้รับผิดชอบ/บทบาทหน้าที่

การจัดการเรียนรู้เพื่อขับเคลื่อนปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนเทศบาลจามเทวี เทศบาลเมืองลำพูน จังหวัดลำพูน มิใช่เป็นหน้าที่ของคุณครูคนใด คนหนึ่งหรือเป็นของนักเรียนกลุ่มหนึ่งเพราะบริบทของโรงเรียนเทศบาลจามเทวี เป็นโรงเรียนขนาดเล็ก นักเรียนมีจำนวน ไม่มาก ใครทำอะไร มีปัญหาอะไรก็จะปรึกษากันชี้แนะหรือใครทำอะไรประสบผลสำเร็จเราก็จะนำมาเป็นต้นแบบของกันและกัน สำหรับดิฉันการใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไม่ใช่ว่าการเรียนการสอนในวิชาเกษตรเศรษฐกิจพอเพียงแต่เพียง อย่างเดียว

ดิฉันได้นำมาปรับใช้กับกระบวนการเรียนการสอนดังนี้

ดิฉันได้ปฏิบัติหน้าที่ในฐานะครูผู้สอนสาระวิทยาศาสตร์ ระดับชั้น ป.1-ป.3 สอนสาระเพิ่มเติม รายวิชาเกษตรเศรษฐกิจพอเพียงและได้ปฏิบัติหน้าที่ครูบรรณารักษ์ที่ให้บริการด้านการใช้ห้องสมุด ดิฉันได้นำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการส่งเสริมการอ่านของนักเรียน

ห้องสมุดโรงเรียน หมายถึง ห้องสมุดที่ตั้งอยู่ในโรงเรียนมัธยม และ โรงเรียนประถมศึกษา มีหน้าที่ส่งเสริมการเรียนการสอนตามหลักสูตรโดย การรวบรวมหนังสือและสื่อความรู้อื่น ๆ ตามรายวิชา แนะนำสั่งสอนการใช้ ห้องสมุด แก่นักเรียน

วัตถุประสงค์ของห้องสมุด

1. **เพื่อการศึกษา** ห้องสมุดได้ให้การศึกษาด้วยตนเองแก่ผู้ใช้ โดยการจัดหาหนังสือ สิ่งพิมพ์โสตทัศนวัสดุเข้าไว้ และจัดสิ่งเหล่านี้ให้ผู้ใช้ได้รับความสะดวกในการใช้ พร้อมทั้งให้บริการแก่ผู้ใช้ให้ได้ประโยชน์มากที่สุด มีหน้าที่โดยตรงในการช่วยส่งเสริมและสนับสนุนให้การเรียนการสอนตามหลักสูตรให้ได้ผลอย่างเต็มที่

2. **เพื่อความรู้** ห้องสมุดเป็นแหล่งรวบรวมหนังสือ สิ่งพิมพ์อื่น ๆ และโสตทัศนวัสดุ ที่ให้ความรู้ ข้อเท็จจริงที่ถูกต้อง และบริการเคลื่อนไหวต่างๆ ทั้งนี้เป็นการสนองความใคร่รู้ใคร่เห็นอันเป็นธรรมชาติของมนุษย์

3. **เพื่อการค้นคว้าวิจัย** ห้องสมุดเป็นศูนย์กลางของวิทยาการต่าง ๆ ที่จะช่วยในการศึกษาค้นคว้าวิจัย เพื่อความก้าวหน้าทางวิชาการใหม่ ๆ

4. **เพื่อความจรรโลงใจ** ห้องสมุดเป็นที่รวบรวมหนังสือหลายประเภทเช่น หนังสือศิลปะ ศาสนา วรรณคดี ชีวประวัติ ซึ่งหนังสือเหล่านี้ได้ให้ความจรรโลงใจหรือความสุขทางจิตใจแก่ผู้อ่านให้รู้สึกซาบซึ้งในสำนวนภาษาอันไพเราะ

5. **เพื่อสันทนาการ หรือ การบันเทิงพักผ่อนหย่อนใจ** ห้องสมุดได้จัดให้มีหนังสือ สิ่งพิมพ์และโสตทัศนวัสดุอื่นๆ แล้ว ยังได้จัดบริการในทางบันเทิง ที่จะช่วยให้คนได้รับความเพลิดเพลินทางใจ และใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ ทั้งยังเป็นการพักผ่อนหย่อนใจ อีกด้วย

ห้องสมุดโรงเรียนเทศบาลจามเทวีได้จัดขึ้นเพื่อตอบสนองต่อจุดประสงค์ดังกล่าวถึงแม้จะเป็นห้องสมุดขนาดเล็กในระดับโรงเรียน

◎ กระบวนการดำเนินงานโครงการกิจกรรม ต่างๆที่ห้องสมุดให้บริการ

กิจกรรมเพื่อสนับสนุนนิสัยรักการอ่านห้องสมุดโรงเรียนเทศบาลจามเทวีมีกิจกรรมที่หลากหลายเช่น กิจกรรม **เพื่อการศึกษา** เด็กก็จะได้อ่านหนังสือในเนื้อหาสาระวิชาต่างๆห้องสมุดมีหนังสือประมาณ 12,500 เล่ม ซึ่งพอเพียงกับจำนวนครู นักเรียนหรือให้บริการแก่ชุมชน มีกิจกรรมหลากหลายเช่น ตลาดนัดหนังสือ,กิจกรรมประกวดคำขวัญ-เรียงความ กิจกรรมเรียนรู้ก้าวไกลห่วงใยชุมชน **เพื่อความรู้** ห้องสมุดโรงเรียนเทศบาลจามเทวีมีทั้งหนังสือที่ให้บริการการอ่านทั้งใน

ห้องสมุดและยืมกลับไปอ่านที่บ้านและการบริการค้นคว้าทางอินเทอร์เน็ต เพื่อความ
จริงจัง เพื่อสนับสนุนการ หรือ การบันเทิงพักผ่อน หย่อนใจ ห้องสมุดมี
บริการเปิดวิดีโอตอนพักกลางวัน ห้องสมุดมีทั้งวิดีโอที่เป็นสาระความรู้ และเพื่อความ
บันเทิงอีกทั้งที่นักเรียนมักจะนำมาจากที่บ้านเพื่อเปิดให้เพื่อนนักเรียนดู กิจกรรมจิตร
กรรมน้อยที่ให้นักเรียนมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มีจินตนาการเป็นของตัวเอง

จากวัตถุประสงค์ดังกล่าวห้องสมุดจัดกิจกรรม ห้องสมุดเคลื่อนที่ เพื่อส่งเสริม
นิสัยรักการอ่าน กิจกรรมห้องสมุดเคลื่อนที่ ของโรงเรียนเทศบาลจอมเทวีจะ
ให้บริการตอนพักกลางวัน หลังจากนักเรียนรับประทานอาหารเช้า เพื่อตอบสนองต่อ
ความต้องการของนักเรียน ช่วงเวลาที่นักเรียนจะได้มีเวลาทำกิจกรรมที่ตนเองชอบ
เป็นเวลาที่สั้นมากเมื่อเทียบกับระยะเวลาที่อยู่ในโรงเรียนเพราะโรงเรียนจะมีกิจกรรม
ให้เด็กทำตลอดเวลา

มีวิธีทำอย่างไร

ดิฉันทำหน้าที่ครูบรรณารักษ์ ได้รับสมัครนักเรียนที่มีจิตอาสา มาเป็นเจ้าหน้าที่
ห้องสมุดเคลื่อนที่ เพื่อทำหน้าที่ให้บริการการอ่านโดยเด็ก ๆ เจ้าหน้าที่ห้องสมุดจะ
แบ่งเป็น 2 กลุ่ม กลุ่มที่หนึ่งจะนำหนังสือเพื่อออกไปบริการอ่านตามมหานอน ใต้ร่ม
ไม้ ในช่วงพักกลางวันเพราะเวลาจะนั่งทานไอศกรีม หรือทานขนมแทบจะไม่มีเพราะ
กว่าจะเดินจากอาคารเรียนชั้นสี่ลงมารับประทานอาหารเช้า ต้องไปทำหน้าที่เจ้าหน้าที่
ธนาคารโรงเรียน หนังสือที่นำอ่านหรือหนังสือที่ครูให้ไปอ่าน ดังนั้นเด็กกลุ่มนี้จึงใช้
เวลาว่างเพียงน้อยนิดนั่งทานไอศกรีม ไปด้วยอ่านหนังสือไปด้วย เมื่ออ่านไม่จบเพราะ
ต้องเรียนตอนบ่ายก็จะบอกน้องๆเจ้าหน้าที่เก็บไว้บริการวันต่อไป เจ้าหน้าที่ก็จะนำ
หนังสือที่ออกบริการในวันนี้คืนห้องสมุดบริการ ส่วนเจ้าหน้าที่กลุ่มที่สองก็จะมายืม
หนังสือเพื่อให้บริการในวันรุ่งขึ้น

ปัญหาอุปสรรค อะไรบ้างและการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นอย่างไรบ้าง

“คนที่ไม่ได้เคยทำอะไรผิดคือคนที่ไม่ได้ทำอะไรเลย” เมื่อมีการทำงานปัญหา
อุปสรรคย่อมมี ปัญหาด้านการใช้ห้องสมุดก็เกิดขึ้น นักเรียนที่ชอบในการอ่านหนังสือ

ก็จะรีบมาเยี่ยม-คืนหนังสือ สำหรับปัญหาด้านการใช้ห้องสมุดก็คือ เด็กจะมีช่วงเวลาที่พักรับประทานอาหารสั้นๆ เมื่อทานขนมไม่เสร็จเด็กๆก็ไม่สามารถเข้ามาใช้บริการได้ เด็กส่วนนี้ก็จะไปใช้บริการห้องสมุดเคลื่อนที่ ตามใต้ต้นไม้แทน

ผลที่เกิดขึ้นจากโครงการนี้เป็นอย่างไร

ผลของการมีกิจกรรมห้องสมุดเคลื่อนที่ เด็กรู้**ความพอประมาณ**เด็กเจ้าหน้าที่จะเยี่ยมครั้งละ 20-30 เล่ม เพียงพอที่จะให้บริการในแต่ละวัน เด็กที่จะอ่านก็จะหยิบหนังสืออ่านทีละเล่ม ไม่หยิบไปกองไว้หลายๆเล่มหรือถ้าเลือกอ่านก็เลือกหยิบที่ชอบ เพราะเวลาอ่านมีไม่มากหรือถ้าอ่านไม่จบก็บอกน้องๆเจ้าหน้าที่ห้องสมุดเคลื่อนที่เอาออกบริการในคราวต่อไป เพราะยังอ่านไม่จบเด็กบอก**เหตุผล**ที่ต้องขอร้องเจ้าหน้าที่เยี่ยมหนังสือเล่มเดิมออกให้บริการเพราะยังอ่านหนังสือไม่จบ **บอกเหตุผล**ที่ต้องมีกิจกรรมห้องสมุดเคลื่อนที่บริการในตอนกลางวันเพราะบางคนไม่ยอมเข้าไปนั่งอ่านในห้องสมุดอยากทานขนมไปด้วย อ่านหนังสือไปด้วย ไม่อยากเดินไปไกลๆ อยากนั่งในที่โล่งสบายๆใต้ต้นไม้ **มีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี** เด็กรู้จักการจัดการกับการอ่านของตัวเอง บางครั้งฝนตก เจ้าหน้าที่ก็จะนำหนังสือไปบริการที่หน้าระเบียงห้องเรียน

การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในระดับบุคคล

จากการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ ปลุกฝังนิสัยรักการอ่าน จากการจัดกิจกรรมห้องสมุดเคลื่อนที่ในโรงเรียนเทศบาลจามเทวี ทำให้เกิดสมรรถนะสำคัญที่เกิดขึ้นกับนักเรียน

1. ความสามารถในการสื่อสาร เด็กใช้องค์ความรู้จากการอ่านมาสื่อสารกับผู้อื่นหรือแขกที่มาเยี่ยมชมโรงเรียน
2. ความสามารถในการคิด เมื่อเด็กมีความรู้ ความคิดเด็กก็สื่อสารกับผู้อื่นได้
3. ความสามารถในการแก้ปัญหา เมื่อเด็กมีความรู้ความคิดการสื่อสารกับผู้อื่นได้ก็สามารถแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นได้
4. ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต โดยการปรับใช้หรือการนำความรู้จากปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้คือทักษะชีวิตที่เด็กได้รับ
5. ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี เด็กได้รับจากประสบการณ์การใช้อินเทอร์เน็ตของห้องสมุด

ผลจากการจัดกิจกรรมห้องสมุดเคลื่อนที่เด็กจะมีนิสัยรักการอ่านสังเกตได้จากเด็ก ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-4 เด็กจะพอมีเวลาในการอ่านเด็กจะนิยมใช้บริการห้องสมุดเคลื่อนที่ ส่วนเด็กในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6 เด็กบางกลุ่มจะต้องรับผิดชอบกิจกรรมธนาคารโรงเรียนที่ต้องให้บริการในช่วงพักกลางวัน เด็กที่มีกิจกรรมซ้อมพ็อน สวดมนต์ หรือกลุ่มกิจกรรมที่ครูนัดทำกิจกรรมก็ไม่มีเวลาในการอ่านได้ต้นไม้ในโรงเรียนเด็กกลุ่มนี้นิยมนำกลับมาอ่านที่บ้าน จะมีแข่งขันการยืมหนังสือกันเองหรือยืมหนังสือเรื่องเดียวกันไปอ่าน เพื่อที่จะได้พูดคุยกันเรื่องหนังสือที่อ่าน เด็กจะยืมหนังสือแทบทุกวัน ในปีการศึกษา 2554 ที่ผ่านมาห้องสมุดให้บริการยืมหนังสือ 165 วัน เด็กชายโยธนศักดิ์ โยว มีสถิติการยืม 145 ครั้ง ได้สอบถามในวันที่ไม่ได้มายืมหนังสือสาเหตุเพราะไม่ได้มาโรงเรียนหรือต้องไปอบรม หรือมีกิจกรรมที่จำเป็นเลยมายืมไม่ได้

จากการจัดกิจกรรมห้องสมุดเคลื่อนที่ดังกล่าวพอจะเป็นหลักฐานการยืนยันว่าการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการจัดกิจกรรม ทำให้ เด็กมีคุณลักษณะนิสัยรักการอ่าน

